

Divadlo po roce 1945

FRANCOUZSKÉ DIVADLO PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE

2. světová válka → znamenala pro divadlo (zejména v Paříži) – relativní rozkvět:

- hraje se často, vysoká návštěvnost
- divadlo ale není příliš hodnotné (zejména zábavný charakter) x výjimkou jsou Dullinovy a Bathyho inscenace + inscenace v Comedie-Francaise

+

po válce → kroky na podporu divadla ze strany vlády

1946: Ministerstvo kultury se rozhodlo **subvencovat** inscenace vybraných dramatických novinek a několika nových souborů

▪ **reorganizována státní divadla:**

Opéra a Opéra-Comique – pod společnou správu

Comedie-Francaise a Odéon – také se sloučily

▪ **podpora decentralizace divadla** – od roku 1947 začala zřizovat také subvencovaná regionální divadelní střediska:

1947: **Východní divadelní středisko** ve Strasbourgu (Centre dramatique de l'Est) – dnes Národní divadlo Strasbourg

1947: **Comédie de Saint-Etienne**

1948: **Divadelní středisko Toulouse**

1949: **Divadelní středisko v Rennes**

1952: **Centre dramatique du Sud-Est Marseille**

koncem 60. let – 15 divadelních středisek

▪ organizují se i **divadelní festivaly:**

od roku 1947 **Avignon** <http://www.festival-avignon.com/en/>

od roku 1948 – **Aix-en-Provence** <http://www.festival-aix.com/en/>

divadelní centrum – **Paříž** a působily v ní následující vůdčí režisérské osobnosti poválečného divadla:

JEAN-LOUIS BARRAULT (1910–1994)

- francouzský herec, režisér a mim (mj. ztvárnil mima Jeana-Gasparda Deburaia ve filmu Marcela Carého *Děti ráje* – Les Enfants du Paradis, 1945)
- také **divadelní režisér**
- od roku 1931 → studoval u *Charlese Dullina* – škola při divadle Ateliér (Ecole de l'Atelier)
- 1933-1935: hrál v jeho divadle Atelier → debutoval epizodní rolí sluhy ve hře Bena Jonsona *Lišák Valpone*
- spolupracoval s *Antoninem Artaudem*
- ve věku 25 let se setkal s mimem **Étienne Decrouxem**, u kterého začal studovat **pantomimu**
- 1935: nastudoval vlastní pantomimické představení **Kolem matky** (na motivy románu Williama Faulknera s názvem *Když jsem umírala*) → úspěch mu přinesl filmové nabídky
- chtěl být nezávislým tvůrcem → v pronajatém podkroví si **otevřel studio** a s podporou přátel (např. Jacques Prévert) vytvářel *poetická mimicko-hudební představení* + sblížil se se surrealisty

tvorba:

1937: **Numancie** (Miguel de Cervantes) – Divadlo Antoine

1939: **Hlad** (Knut Hamsun) – divadlo Atelier

1940-1946: se stal členem **Comédie-Française** (angažoval ho sem *Jacques Copeau*) – hraje zde + režie inscenací:

1942: **Phaidra** (Phèdre, Jean Racine)

1943: **Saténový střevíček** (Le Soulier de satin, Paul Claudel)

- hra do té doby vlastně považována za nehratelnou, nicméně Barrault k ní přistoupil jinak – zformoval z ní velký divadelní zážitek: „*text hry je jako ledovec, viditelný jen z jedné osminy, a že je úkolem režiséra dramatikův text doplnit vynalézavým použitím všech divadelních zdrojů, a tak odhalit jeho neviditelné části*“

- zpopularizoval pojem „**totální divadlo**“ → znamená „úplné využití všech výrazových prostředků, které je s to poskytnout lidská bytost“
 - úsilí o využití všech prostorových, optických a zvukových možností divadla, o záměrné překračování hranic jednotlivých divadelních druhů (divadla činoherního, hudebního, tanečního, loutkového, pantomimy, kabaretu ap.) a jejich vzájemné prolínání nebo syntézu
 - smyslem je maximální zmnožení jevištních výrazových prostředků (zejména v herecké složce úplné uvolnění aktivity herce – totální herectví) a apelativní nápor těchto prostředků na divákovo vnímání
 - odmítá naturalismus
 - chce poetickou zkratku ve scénografii

1946: odchází z Comédie-Française → s manželkou Madelaine Renaudovou zakládá společnost **Compagnie Renaud – Barrault** – režiruje tu až do roku 1956 v Théâtre Marigny (např. Oresteia, nové kusy), poté v Théâtre Sarah Bernhardt + podnikali řadu zahraničních turné

1946: **Hamlet** → zahajovací představení (hudba – Arthur Honegger, Barrault v hlavní roli)

+

často uvádí hry svého oblíbeného autora Paula Claudela → vrchol jeho režijního umění (daří se mu nejvíc)

1948: **Poslední úděl**

1953: **Kniha o Kryštofovi Kolumbovi**

1959: **Zlatohlav**

1943, 1958, 1963, 1979: **Saténový střevíček**

→ poetické divadlo bohatých výrazových prostředků a lyrické nálady

+

neobyčejně široký repertoár

také uvádí hry **Shakespearova**, **Moliera**, **Jeana Racina** + nové současné francouzské autory: **Albert Camus** (1948: Stav obležení), **Jean Anouilh** (1950: Zkouška), **André Gide** (1951: Oidipus), **Eugène Ionesco** (1960: Nosorožec), **Samuel Beckett** (1963: Šťastné dny)

1959-1968: Barrault řídí divadlo **Odéon** (druhá hlavní francouzská státní scéna)

po roce 1968 (květnové bouře, zničení Odeonu) → nucený odchod z funkce ředitele Odeonu

- společně s manželkou obnovil společnost **Compagnie Renaud – Barrault** (působí na různých místech až do roku 1988)

cyklus **Rabelais** – série divadelních podívaných ze života významných osobností

1970: **Jarry na kopečku**

1974: **Tak pravil Zarathustra**

1975: **Pařížské noci**

- založili řadu divadel na celém světě (např. i v jižní Americe)
- inscenuje biografické hry → Rabelais, večer o Antoinu Saint-Exupérym
- během své kariéry hrál ve více jak 50 filmech

Barrault → jeden z posledních dědiců meziválečné tradice 20. století

- úzké vztahy k surrealistickému hnutí
- tvorba blízko k uměleckému profilu Kartelu → viz princip „totálního divadla“
- odmítal naturalismus, usiloval o poetickou zkratku ve scénografii, o výraznost slova, dokonalost řemesla a všestrannost herecké tvorby
- snaha o rychlé probuzení divákovy fantazie a citový kontakt

Barrault jako herec a ředitel

- často v činohře využíval své pantomimické schopnosti
- jeho názory na herectví ovlivnily Petera Brooka, Jerzyho Grotowského, Juliana Becka...
- kladl důraz na dramaturgii (vysoký počet původních novinek)

JEAN VILAR (1912-1971)

- herec, režisér, divadelní ředitel, organizátor a pedagog
- 1932: zanechal studia literatury, začal navštěvovat kurzy filozofie + divadelní kurzy u Charlese Dullina v Paříži (Barraultův spolužák) → **Škola při divadle Ateliér** (Ecole de l'Atelier)
- spoluzakladatel cestovního divadla **La Roulotte / Kára**
- od roku 1943 založil vlastní divadelní společnost **Compagnie des Sept**

1943: **Tanec smrti** (August Strindberg)

1944: **Don Juan** (Moliere)

- 1945: zaujal veřejnost → nejen výborný herec, ale i scénograf → **Vražda v katedrále** (Murder in the Cathedral) T. S. Eliota → uvedl v **Divadle Starý holubník** (Vieux Colombier Theatre) – hrál roli Becketa
- 1947: spoluzakládal **festival v Avignonu**, pověřen vedením + současně pracoval v řadě divadel jako herec a režisér → velmi úspěšný
- 1951: jmenován ředitelem **Théâtre national populaire** (TNP) – Národní lidové divadlo v budově Palais de Chaillot (založeno v roce 1920 Firminem Gémierem s cílem přivést do hlediště široké masy diváků) → v roce 1951 bylo v úpadku
- 1951-1963: Vilar zde během svého působení vybudoval vynikající soubor shromáždil kolem sebe skvělé herce – hlavně Gérard Philipe (po krátké kariéře zde se stal velkou filmovou hvězdou), dále Maria Casarèsová
- TNP – v roce 1954 patřilo mezi nejoblíbenější francouzská divadla

styl:

- vyšel ze stejné školy jako J.-L. Barrault (nenavazoval ale tak na tradice Kartelu, jako spíš na radikální koncepcí Jacquese Copeaua) → tvůrce „*holé scény*“ + ideolog *lidového divadla*
- snažil se prosadit divadlo a festival → jako **instituce společenského poslání** (chce je ochránit před trhem masové zábavy i intelektuální výlučnosti)
- sám byl dobrý **herec intelektuálně jasného přístupu k roli, dokonalé dikce a střídmeho gesta**
- inscenátorem **velkorysá a detailně promyšlené divadelní koncepce**: v jeho režijní koncepci hlavní místo patřilo herci a jeho slovu, scénografii omezoval na autorství pozadí (černé závěsy, praktikáby a několik dekoračních kusů), světla modelující prostor (mluvilo se o Vilarově jansenismu) → barevné kostýmy se výrazně odrážely na pozadí scény v Chaillot
- herce přibližuje jevišti, zajímá ho více šířka než hloubka jeviště + využívá rád předscénu, herce přibližoval hledišti (herci mluvili jakoby před sebe, nikoli k sobě a k partnerovi)
- nejpřednější herci Francie: Gérard Philipe, Maria Casaresová, Daniel Sorano, Georges Wilson, Jeanne Moreauová...
- **požadavek inscenační kázně**: vychází z toho, že je nutné nejširšímu publiku přesně předat text
- divadlo – místo, kde se divákům podává „chléb světa“

inscenace:

- uváděl zde umělecky vyzrálé inscenace → soustředí se zejména na téma války, násilí, práva a spravedlnosti, vztahu vynikajícího jedince a společnosti
- největší ohlas – inscenování velkých klasických, především francouzských textů

1951: **Cid** (Pierre Corneille)

1952: **Lakomec** + 1953: **Don Juan** (Moliere)

1954: **Ruy Blas** (Victor Hugo)

1956: **Figarova svatba** (Pierre Beaumarchaise)

1958: **Marianniny rozmary** (Alfred de Musset)

1952: **Lorenzaccio** (Alfred de Musset) – hlavní role Gerard Philipe

+

inscenoval hry Bertolda Brechta

1951: **Matka Kuráž a její děti**

1960: **Zadržitelny vzestup Artura Uie**

1960: **Dobrý člověk ze Sečuánu**

+

řada statí o divadle

1966: **Tajemství divadla**

1975: **Divadlo, služba veřejnosti**

1968: odmítavý postoj vůči buřičům v roce 1969

od 1964: ředitelem **Avignonského festivalu** (festival pod širým nebem, pořádané každoročně v červenci na nádvoří papežského paláce v Avignonu)

od 1966: se snaží festival otevřít tanečnímu umění a novým tvůrcům francouzské scény

- organizuje avignonská „divadelní setkání“
- diskuze s mládeží na téma kultury a politiky
- rozsáhlé pedagogické plány

FRANCOUZSKÁ DRAMATIKA 40. A 50. LET

většinou tvůrci, kteří se realizovali před 2. světovou válkou

JEAN ANOUILH (1910-1987) [žán anuj]

- jeden z nejplodnějších francouzských dramatiků 20. století → za 50 let více než 30 her
- narodil se v malé vesnici nedaleko Bordeaux (otec krejčí, matka hudebnice v malém orchestru)
- brzy jej přitáhl svět divadla (divák a příležitostný herec) → pak studia práv na pařížské Sorboně + současně se živil psaním textů pro reklamu (zdokonaluje talent tvořit pointy a gagy) → práva šla brzy stranou = divadlo ho definitivně pohltilo
- 1932 – tajemníkem *Louise Jouveta* → začíná psát divadelní hry
- setkání s *Jeanem Giraudouxem* → jeho hry se stanou velkou inspirací pro jeho rodící se literární styl
- orientován spíše doleva → „skeptik 20. století“

dramatická tvorba:

- do pol. 30. let: hned několik her → první úspěch = 1935: **Byl jednou jeden vězeň** (Y avait un prisonnier)
- 1937: **Cestující bez zavazadel** (Le voyageur sans bagage, r. Georges Pitoëf) – zlomový okamžik v kariéře
- 1942-1946: pracoval zejména na svých dramatech na půdorysu antických tragédií: **Medea**, **Orestes**, **Antigona** (forma protestu proti německé okupaci Francie)
- po skončení války → všeobecně uznávaným dramatickým autorem a možná nejúspěšnějším evropským dramatikem
- 1946-1962: ve Francii neproběhla sezóna, kdy by nebylo ve světě. premiéry uvedeno některé z jeho děl
- uplatnil se i v USA jako autor "kostymovaných her", jež začal psát kolem r. 1950

nejvýraznější tituly:

1946: **Romeo a Jana** – premiéra v Divadle Ateliér (Théâtre de l'Atelier) - 140 repríz

1947: **Pozvání na zámek** (L'Invitation au château)

- hořká komedie odehrávající se během jednoho dne a jedné noci na zámku → hlavní postava, identické dvojče, necitelný Horác se rozhodne překazit zasnoubení svého citlivého bratra Frederika a Diany, dcery bohatého finančníka a úskokem pozve Isabelu, tanečnici, která se má vydávat za neteř jednoho z hostů a předstírat lásku k Frederikovi → problém nastane, když se do Horáce Isabela zakouká
- výsledek se nakonec podobá divoké estrádě, kde nikdo neví/nebo nechce vědět ke komu patří
- variace na téma bezohledné hry plné pokrytectví, přetvářky a marnivosti

1953: **Skřivánek** (L'Alouette)

- hra inspirována příběhem Johanky z Arku → zachycuje její tribunál, odsouzení a popravu, zároveň má neobvyklý konec i ladění: namísto patetického příběhu o velké mučednici užívá Anouilh hravý, až pohádkový styl
- hru rámuje soud s Janou, během něhož se obžalovaná rozvzpomíná na důležité okamžiky svého života → Jana se zde neobjevuje jako nadpozemská bytost, ale inteligentní člověk se smyslem pro humor a nezdolnou výdrž → právě pro svou dokonalost a logické argumenty, které se jako symbol skřivánka vznášejí vysoko nad ostatním lidským průměrem, musí být zničena
- otevřený konec: po obraze plápolající hranice s odsouzenou nechává Janu triumfovat...

1955: **Miláček Ornifle** (Ornifle ou le Courant d'air)

- zdařilá variace na jeden z nejstarších evropských mýtů – mýtus Dona Juana
- Anouilhův Juan je hvězdou moderního showbyznysu, jeho Sganarelle je obchodníkem s kýči, Elvíra hysterickou sekretářkou, potulný mnich, připomínající konečnost lidské existence, na sebe bere podobu moderního, neortodoxního duchovního
- Anouilh akcentoval → bezbřehý cynismus, módní ironizování všech hodnot, absolutní pohrdání morálkou, ale zároveň i prvek sebezdrůtky

1959: **Becket / Tomáš Becket aneb Čest boží** (Becket ou l'honneur de Dieu)

- známý díky filmovému zpracování s Peterem O'Toolem v hlavní roli
- atraktivní příběh o osudovém setkání dvou velkých postav anglické historie: krále Jindřicha II. a budoucího světce Tomáše Becketa (Becket stojí na začátku po králově boku jako jeho kancléř, ale také jako věrný přítel v pitkách a milostných dobrodružstvích, ale poté, co jej král dosadí na post arcibiskupa, stávají se někdejší druhové zarytými nepřáteli)
- komplikovaný a v podstatě intimní vztah dvou mužů, kteří se snaží - každý po svém - v životě realizovat → vypovídá také o tom, jak složitá je někdy cesta za poznáním sebe sama i za odhalením svého místa v životě, o rozporu individuálního osudu s politickými cíli

- odkrývají se i další nadčasová témata: téma politikaření, úplatkářství a ziskuchtivého taktizování
- 1970: **Červené rybičky** (Les Poissons rouges)
- hra poprvé uvedena v Paříži v divadle Théâtre de l'Oeuvre 21. 1. 1970 (známý francouzský herec Pierre Richard ji označil za jednu z nejzajímavějších francouzských her)
 - hru tvoří čtyři jednání, prolínají se v ní časové roviny a realita s fikcí
 - žánrově by se snad dala označit jako "konverzační tragikomedie"
 - jazykově jsou odlišeny postavy "vyššího" a "nižšího" společenského postavení
 - hra o hledání pravdy v životě, kterou každý z hrdinů hledá víceméně neobratně, nehledě na svůj společenský původ a schopnosti → je to hra o rozdílech a střetech, ale i podobnostech šlechticů, měšťáků a proletářů, o přístupu k menšinám a také o totalitě → hra v mnohém aktuální pro naši nedávnou minulost i pro současnost

1978: **Kalhotky**

- zkoumal problém, jak si uchovat integritu ve světě založeném na kompromisech
- i to nejbanálnější počínání může navodit strhující účinek, neboť jako vypravěč a stavitel dialogů jen Anouilh nepřekonatelný

Anouilhův rukopis:

- divadelní hry musí *být solidní a účinné jako dobrá řemeslná práce*
- hry s oblibou lokalizuje do historických kulís
- konflikty → staví zejména na protikladech chudoby a bohatství, mládí a stáří, věrnosti a pomíjivosti, iluze a realistického pohledu
- dramatický potenciál → poskytuje věčný rozpor mezi čistotou, láskou, ideály a banalitou, rutinou, všednodenností, sobectvím → tyto protiklady ztělesňují kontrastní postavy, které obratný autor lapá do pastí šalivých her a komických výstupů plných ironických šlehů a glos
- elegantní rétorika → mísí s bravurou poetické pasáže s realistickými efekty
- tón vzpoury proti dobové společnosti (často však tato vzpoura končí kompromisem, nebo nahlédnuta zpětně je spíše efektním romantickým pokusem o revoltu)
- dnes je názor na jeho dílo sporný → bývá považován jak za překonaného a povrchního bulvárního autora, tak i za mistrného dramatika

JEAN ANOUILH (1910-1987) [žán anůj]

- rodina krejčího a sezónní houslistky (členka orchestru v kasinu) → brzy jej přitáhl svět divadla (školní besídky)
- studium práv na Sorboně + píše texty, práce u zasilatelské společnosti, v reklamě (vymýšlí pointy a gagy)
- nakonec na plný úvazek pro **Comédie des Champs Elysées** (Louis Jouvet)

1932: tajemník Louise Jouveta, divadelní prostředí jej pohltilo → kariéra dramatika

- okouzlen tituly Jeanam Giraudoux (inspirace) → několik her, pak značný úspěch hry:

1937: **Cestujícího bez zavazadel**

- zlomová hra, od této doby každou sezónu nová Anouilhova hra (režie: Georges Pitoëf)
- přezdívka „*skeptik 20. století*“ → vzpoura proti dobové společnosti, často končí kompromisem

1942-1946: dramata podle antických tragédií – **Medea**, **Orestes**, **Antigona** – protest proti německé okupaci Francie

- po válce → nejúspěšnější evropský dramatik = 1946-1962: každou sezónu uvedena jeho hra ve světové premiéře

1946: **Romeo a Jana** (Théâtre de l'Atelier) → 140 repríz

- uplatnil se i v USA jako autor "kostýmovaných her", jež začal psát kolem r. 1950

Skřivánek – zpracováním osudu Jany z Arku

Becket – známá díky filmovému zpracování s Peterem O'Toolem v hlavní roli
typické:

- hry dělil na růžové a černé + uplatňuje rozmanité žánry: *parafráze antické tragédie* (Antigone, Eurydike), *psychologické hry* (Cestující bez zavazadel, Kruté štěstí?), *historické drama* (Skřivánek, Becket), *brilantní komedie* (Zlodějská komedie, Pozvání na zámek) i *vaudeville* (Valčík toreadorů)
- vzpoura individuality proti zavedenému řádu, hledání štěstí končícího deziluzí
- dramatický potenciál: rozpor mezi čistotou, láskou, ideály a banalitou, rutinou, všednodenností, sobectvím
- elegantní rétorika: mísí poetické pasáže s realistickými efekty s nesmírnou bravurou
- sám se poměrně neskromně hlásil k odkazu Moliérovu

MARCEL ACHARD (1899-1974) - vl. jménem Marcel Augustin Ferréol

- muž mnoha profesí → narodil se nedaleko Lyonu, studoval univerzitu a v průběhu 1. světové války začal pracovat jako učitel, příležitostně se uplatnil také jako novinář
- po skončení války → do Paříže k divadlu → začínal jako nápověda, poté stál na jevišti mezi herci a od 20. let se začal prosazovat jako autor úspěšných divadelních her
- 1922: debutoval jako dramatik
- 1923: sklídl značný úspěch s komedií z cirkusového prostředí **Zahrajete si se mnou?** (Voulez-vous jouer avec moi?) – premiéra v Théâtre de l'Atelier
 - mísí smích, fraškovité situace a nevázanou zábavu s melancholií a příběhem poetické lásky
 - klauni August, Rascasse a Crockson → tři drzí, ale v lásce poměrně naivní chlapíci → všichni se zamilují do krásné Isabelly a všichni si ji současně namlouvají, Isabella je ale plachá, trochu naivní a značně nestálá žena, takže námluvy nemohou neprobíhat bez řady potíží, vtipných až absurdních situací a velkých vášní mezi trojicí mužů
- v meziválečném období → přední autor oblíbených jevištních veseloher (výrazný podíl hudby)
- 1929: **Život je krásný** (La vie est belle)
- 1929: **Marcelina** (Jean de la Lune)
 - úspěch v celoevropském měřítku, jeho hry byly také často zfilmovány
- nejznámější hry poválečného období:
- 1951: **Malá Lili** (La p'tite Lili)
 - hořkosladká hudební komedie → měla mimořádně úspěšnou premiéru 3. 3. 1951 v pařížském divadle ABC → na jevišti zazářila Edith Piaf
 - autoři písní: Marcel Achard, Edith Piaf a Charles Aznavour
 - *švadlenka Lili čeká statečně na toho pravého, pro kterého bude dýchat, zamiluje se do ní vrátí Mario, ale ona ho odmítá a dál čeká na svého neznámého → krásná paní Irena, kterou Lili obdivuje, protože si dokázala v náručí udržet svého muže celých 14 dní, aniž by opustil hotelový pokoj, dívka z ruky věští, že pravou lásku pozná až poté, co po ní někdo třikrát vystřelí a pokusí se sama sebe otrávit a malá Lili toužící po velké lásce se na střelení už těší...*
- 1961: **Idiotka** (L'Idiote)
 - napsal ji pro herečku Annii Girardotovou
 - detektivní komedie, u nás oblíbená zvláště u amatérských souborů
 - byla také nejhranějším titulem v historii Městských divadel pražských (uvedena 1963 za ředitelování Oty Ornesta - s **Jiřinou Bohdalovou** v titulní roli, hrála řadu sezón a dosáhla jen v Praze neuvěřitelných 376 repríz) → sám autor se na ni přijel podívat do Prahy
 - *děj: zaprášená soudní kancelář na předměstí Paříže a vražda v sídle váženého bankéře... jasný případ, zvláště když potenciální vražedkyně našli nahou vedle oběti...*

HENRY DE MONTHERLANT (1896-1972)

- francouzský romanopisec, dramatik, esejista a básník
- narodil se ve starobylé šlechtické rodině; za 1. světové války byl těžce raněn, v roce 1940 byl válečným zpravodajem; s oblibou rád cestoval a sportoval
- snaha o psychologickou motivaci → poplatné klasické estetice
- osobitá moudrost skeptika, který přijímá svůj úděl, ale odmítá se angažovat, protože se svět nedá změnit
- dramata → rozlišuje podle inspirace na „křesťanská“ (např. Velmistr řádu) a „světská“
- 1942: **Mrtvá královna** (La Reine morte) - patetické historické drama, velký úspěch
- 1943: **Syn nikoho** (Fils de personne)
- 1945: **Velmistr řádu ze Santiaga** (Le Maître de Santiago)
- 1946: **Malatesta**
- 1949: **Zítří je také den** (Demain il fera jour)
- 1951: **Město, jehož knížetem je dítě** (La Ville dont le prince est un enfant, hrána až 1968) – vyvolalo velký rozruch, protože do ní autor transponoval vlastní homosexuální orientaci
- 1954: **Port – Royal**
- 1958: **Don Juan**
- 1960: **Španělský kardinál** (Le Cardinal d'Espagne)

DALŠÍ PROMĚNY FRANCOUZSKÉHO DIVADLA

- 1959: k moci se dostal generál de Gaulle + nastupuje i nový ministr André Malraux
- dál finančně podporoval slibné nové dramatiky a soubory

- usiloval o zdůraznění decentralizace + mnoho reforem (podpora divadelních středisek, která jsou financována státem z 50%) → střediska sloužila tak jako centra pro projekce filmů, koncerty apod.
- reorganizace státních divadel

→ experimenty v dramatické tvorbě – hlavně **existencialistické** + **absurdní drama** (viz další kapitola)